

AKIK MESSZE FÖLDÖN KERESTÉK BOLDOGULÁSUKAT

Az idetelepültek maguk is meggyőződhetnek arról, hogy nem Kánaán jutott osztályrészül számukra. Voltak olyanok is, akik a telkek kisorsolása után sem érkeztek meg – valamit megérezhettek... A település fennállásának 120 éve alatt négy nagyobb kirajzásról van tudomásunk. Az elvándorlási időszakok kapcsolatba hozhatók a nagyobb társadalmi-politikai-gazdasági válságokkal: a krízisperiódusokat követő időszakokban nagyobb az elvándorlás. Hogy mi alapján határoztak úgy a családok, egyének, hogy mely országba is vándorolnak, azt nem tudjuk, de valószínűleg valakitől kaptak bizonyos információkat, amelyek alapján ilyen döntést hoztak. Az első kivándorlási hullám után már a rokoni, ismerősi kapcsolatok is meghatározói lehetnek a kivándorlásnak. Az első világháborút követően történt az első kitelepülés, amikor a határmódosítás következtében az anyaországon kívül rekedtek a muzslyaiak is a Délvidéken. Pontos kimutatásunk nincs, de több családról tudjuk, hogy külföldre távoztak: többek között a Zsiga, a Pécsi, a Takács, a Juhász család, amelyek Magyarországra, Argentínába, Ausztráliába települtek. Számuk alig 30–40-re tehető, ezeknek a családoknak az egész vagyonukat kellett eladniuk, hogy hajójegyet vásárolva eljuszanak az ígéret földjére. A második nagyobb kirajzás a második világháború után következett be. A kommunista-szocialista világban a vagyontól (földjüktől, üzletüktől, kocsmájuktól, mozijuktól stb.) megfosztott családok a jobb élet reményében előbb illegális, majd legális úton külföldre vándoroltak, Olaszországba vagy Ausztriába, hogy onnan továbbvándoroljanak a szélrózsa minden irányába: Ausztrália, Argentína, Kanada, USA – a tengeren túl; Európában Ausztria, Németország, Svédország, Franciaország, Benelux államok és Magyarország. A következő személyekről, családokról van tudomásunk (a névsor egy részét Karl Miklós *A dűlőutak szorgos népe* c. művéből vettem át, és kibővítettem):

Amerikai Egyesült Államok:

Dohar István, Dohar József, Hódi István, Hódi József,
Kátai Otília, Kis Mancsi, Lackó Erzsébet, Márton István,
Márton József, Pakai Imre, Szőnyi Mária, Tasi András,
István és Júlia, Tóth Margit, Varga Ferenc.

Ausztrália:

Ábrahám Ilonka, Ábrahám Irénke, Ábrahám Mátyás, Bakos Erzsébet, Bakos János, Bécsi Erzsébet, Borbély József, Cufal Tibor, Csábi Vilma, Csíkos Etelka, Csordás Katalin, Dohar Ferenc, Erdei Ibolya, Erdei Ilona, Erdei Irénke, Erdei János, Erdei János, Gera Ferenc és családja, Gyorgyiovszki Mária, Gyömbér Kálmán, Gyömbér Vilmos, Halmai György, Juhász András, Juhász Illés, Kiss János, Kiss József, Kormányos János, Kósa György, Kovács Ernő, Kovács György, Kovács Ilona, Kovács István, Kovács Mária, Lelik Piroska, Lendvai Erzsébet, Lendvai Mária, Lóci József és Erzsébet, Mári István, Márton Ilonka, Meisner Katalin, Meisner Miklós, Mészáros András, Mészáros István, Molnár János és családja, Nagy István, Nagy Tamasi Mária, Német Erzsébet, Pakai László és családja, Pálinkó Anikó, Papp Ernő Papp Erzsébet, Papp János, Polyák Anna, Rác János, Rác Mária, Restás Anna, Selymesi István és családja, Simon Kató, Szabó Erzsébet, Szabó János, Szitás Péter, id. Sziveri András és családja, Sziveri Károly és felesége, Sziveri Verona, Sziveri Viktória, Tóth Franciska, Tóth, Mária, Varga Géza, Varga György, Varga Péter, Varga Viktória, Vastag Anna, Vastag István, Vastag Mária, Vastag Viktória, Virsz József, Zsidai Elek, Zsidai Ferenc, Zsidai Mihály.

Ausztria:

Bognár János, Bognár József, Csordás Rozália, Erdei Ernő, Fodor Ferenc, Gombár Anna, Gombár János, Hallai Jolán, Ispánovics Rozália, Kaip János és családja, Kiss Ferenc, Márton Katica, Pakai Jolán, Rúzsza Ilonka, Sipos Anna, Szabó Ilonka, Sziveri Aranka, Tápai Péter, Varga Erzsébet.

Kanada:

Balázs István, Balázs József, Balázs Mária, Báló Ferenc, Dohar János, Dohar József és Mária, Dohar Mihály, ifj. Dohar Mihály, Gera Tibor, Gyömbér Piroska, Juhász Erzsébet, Juhász Ferenc, Juhász István, Juhász Rozália, Kiss Ernő, Kiss Irén, Kovács Erzsébet, Liptai Ilonka, Liptai István, Liptai Margit, Liptai Mária, Mezei András, Miklós József, id. Nagy József, ifj. Nagy József, Palatinus Ádám és felesége, Papp Imre, Sütő János, Sütő Margit, Sziveri András és felesége, Tassi József, Törköly Ferenc, Varga Erzsébet, Vastag András, Vastag Ferenc, Vencel András, Zanaí Éva, Zónai András.

Luxemburg:

Dó Illés, Dohar András, Ispánovics Erzsébet, Jaksa István, Juhász Vilma, Karakás Jolán, Korom Bálint, Kósa Ágnes, Kósa Anna, Lábadai György, Mondesz Mihály, Szekeres József, Szitás Anna, Szitás Ilona, Tápai Márton és családja, Varga Ilona, Varga Jani, Varga Zoltán.

Magyarország:

Held Zsófia, Páger Erzsébet, Tóth Etelka, Visnyei Tibor és családja.

Németország:

Ágoston Mihály, Bakos János, Bakos Károly, Barta József, Bodócsi András, Bodócsi György, Boldizsár Erzsébet, Borbély Gergely, Borbély Júlia, Budai János és családja, Csanádi András, Gyömbér Márton, Hallai Ilona, Hegedüs Péter és családja, Horvát András, Horvát Piroska, Horváth József, Ispánovics Zoltán, Kálmán Mária, Kálmán Mihály, Kazi Sándor és családja, Kósa Gábor, Kovács Imre, Kovács Mihály, Lakatos János, Mezei Gizella, Mezei Rozália, Móra Ferenc, Rúzsza Katalin, Simon Attila, Sötét István, Süli Katalin, Szőke Mihály és családja, Tápai András, Tóth Pál, Zsidai Mária, Zsiga Antal.

Amikor a múlt század hetvenes éveiben az akkori Jugoszlávia nyitott a külföld, a nyugati országok irányába, akkor vette kezdetét a harmadik kirajzási hullám. Ekkor sok muzslyai is Nyugat-Európában szándékozott tartózkodni vendégmunkásként hosszabb-rövidebb ideig, de egyesek ott maradtak gazdasági, családi vagy politikai okokból. Ezek a személyek, családok általában kétkezi munkások voltak, akik szorgalmas, becsületes munkások lévén még nyelvi nehézségeik ellenére is megállták a helyüket a kapitalista világban. Gyermekeik egy része már ott – külföldön – született, járt/jár iskolába, beleillessztek az illető társadalomba. Elfogadva az ottani életkörülményeket, erkölcsi normákat, egy részük még az anyanyelvét is elveszítve beleolvadt az „idegen” környezetbe, ami részben érthető, mert így könnyebben elfogadtatták magukat a többségi nemzettel.

Évente nagyobb ünnepek alkalmával, mint például minden-szentek, visszatérnek szülőfalujukba, ellátogatnak a temetőbe, hogy leróják kegyeletüket elődeik sírja előtt. A harmadik kivándorlási időszakban az elvándoroltak száma megközelítőleg 250 felnőtt személy. Közülük 95-en a családjukkal együtt vágta neki az útnak, két gyerekekkel – láthatjuk, hogy 460 személyről van szó. A többiek, 155-en, egyedülállóak voltak, és utólag kötöttek házasságot kül-

földivel vagy térségbelivel, ami újabb 155 családot jelentett. Ha családonként átlagosan másfél utódot számolunk, akkor az 232 személyt tesz ki. Láthatjuk tehát, hogy Muzslyának milyen nagy érvágást jelentettek a kirajzások.

Az 1990-es évek délszláv háborúja gerjesztette az újabb nagy kivándorlási hullámot a térségben. A háborús években a hatalom a hadköteleseket százával hívta be, és fegyverezte fel, rövidebb képzés után már küldték is őket a hadszíntérre Horvátország, Bosznia területére. Sok muzslyai fiatalember ekkor úgy döntött, hogy egyedül vagy családotul külföldre vándorolva elkerüli az értelmetlen háborúzásban való részvételt. Ez volt a negyedik kivándorlási időszak, pontos kimutatás sohasem készült, ezért a települést legjobban ismerők, a postások (Visnyei János) segítségével készült el az alábbi összegezés:

Amerikai Egyesült Államok:

Kormányos Krisztián.

Ausztrália:

Gyömbér István és családja, Gyömbér István és családja, Gyömbér József és családja, Gyömbér Józsi és családja, Gyömbér Sándor, Jójárt Ferenc, Jójárt István és családja, Kabók Ferenc, Kovács Anni, Lábadai Mária, Lakatos Erzsébet, Liptai lány, Mári András és családja, Molnár Annus és családja, Takács Imre, Tóth Otília és családja, Varga Erzsébet és családja, Varga Jolán és családja.

Ausztria:

Bakos Oszkár, Bakos Tibor és családja, Barta Péter, Budai Aranka, Égető Rudi és felesége, Fiser Mihály, Hallai Róbert és családja, Husztik János és családja, Kazi Zoltán és családja, Kazi Zoltán és családja, Labanc Pál és családja, Labanc Verona, Lendvai Zoltán, Mezei Károly és családja, Német Zoltán, Pakai Katica, Polyák Annuska és családja, Prágai Magdi és családja, Révész Péter, Steigerwald Tamás, Tápai Tibor és családja, Teleki Róbert, Tokári Péter és családja, Tóth Elvira, Tóth János és családja.

Botswana:

Kátai István és családja.

Dánia:

Miglinci Mária.

Franciaország:

Molnár Ike.

Görögország:

Kapusi Lídia.

Hollandia:

Biszercsity Valéria és lánya, Dohar Tibor és családja.

Horvátország:

Budai Valéria, Csordás Ilike, Horváth Rozália.

Horvátország:

Simon Csaba és családja, Tápai Ilonka, Varga lány.

Ismeretlen hely:

Barta Irén, Lakatos Otília, Szekeres Imre.

Kanada:

Báló Sándor és családja, Bene Ferenc, Borbély Róbert és családja, Budai Erika, Kabók Ernő, Kálmán Rozália, Kasza Erna és családja, Kátai Krisztián és családja, Kónya László és családja, Kormányos Mihály és családja, Kovács József, Kunszabó Ervin, Lalić Zoltán, Miklós László és felesége, Nagy Edit és családja, Pakai László és családja, Putyora Mihály, Gyöngyi és családja, Rózsa Sándor, Szekeres lányok (Eszti és Zsuzsa), Tápai Magdolna, Tóth Melinda és családja, Vass Marci és családja, Visnyei Valéria és családja.

Magyarország:

Ábrahám Rudolf és családja, Ágoston Zoltán, Bacsó Oszkár, Bakos András és családja, Bakos Zoltán, Balázs István, Bálint lányok (Enikő és Szilvia – Magyarország és Németország), Barna Natália és családja, Barta Valéria, Becker Edit, Benák Béla és családja, Binder János és családja, Bíró Anikó, Bíró Mihály és családja, Borbély Andrea, Borbély Jucika, Borbély Róbert és családja, Cakó család, Csordás Árpád, Csordás István és családja, Csörtő lány, Dévics Gábor, Dohar Ilonka és családja, Emán Attila, Fülöp Csaba, Fülöp György, Fülöp György, Gabona József és családja, Gabona Zoltán, Gombos József, Gulyás Gabriella és családja, Gyömbér Attila és családja, Gyömbér Csaba, Gyömbér Róbert, Hallai Irén és családja, Hallai László, Hallai László, Hegyesi Erzsébet és családja, Hunka Tímea, Ispánovics Ernő és családja, Ispánovics Tibor és családja, Ispánovics Zoltán és családja, Joó Hajni, Juhász István, Juhász János, Juhász Rózsi, Kanász Zoltán és felesége, Kasza Csaba, Kasza Pál és családja, Katona Orsolya, Kirtyánski György és családja, Kismárton Zoltán, Kocsobán János, Kónya Otília és családja, Kormányos Csaba, Kósa Szabolcs és családja, Kósó János, Kovács András és családja, Kovács

Krisztián, Lakatos Dezső és családja, Magyar Sándor és családja, Márton Dezső, Márton Mihály, Medve Ervin, Mezei Márta és családja, Miglinci Mihály és családja, Miklós Szilveszter, Muntyán János, Orbán Edit és férje, Pandurov Darko, Patriskov Gabriella és családja, Pósa Krisztián, Rácz Attila, Raffa Nándor és családja, Rózsa Zoltán, Sajti Sándor, Simon Oszkár, Sipos Endre, Sövényházi Lotár és családja, Sövényházi Szabina, Steigerwald Mihály és családja, Svarc Zoltán, Szarvák Mihály és családja, Szekula Andor, Szitás Árpád, Szitás Zoltán és családja, Sziveri Tibor, Takarics fivérek, Béla és László, Tápai Attila, Tápai Attila, Tápai József és családja, Teleki Pál, Tóth Teréz és családja, Varga István, Varga Róbert, Visnyei Illés, Visnyei Tibor és családja, Zombori Attila.

Nagybritannia:

Bodó Nándor, Gombos Anna, Pálfi Ernő.

Németország:

Balanyi Sándor, Balázs Ervin, Baranyi Otília, Bécsi Margit és családja, Borbély Edit, Borbély József, Borbély József, Boros István, Boros Pál és családja, Budai János, Budai Valéria, Csonka János és családja, Damjánovics Ivica, Dohar Ferenc és családja, Farkas Krisztián, Fodor lányok, Gedei Mária, Gyömbér Attila, Gyömbér István, Gyömbér Tibor, Gyömbér Vilmos, Gyömbér Zsuzsanna, Hatalák József és családja, Hegedűs Mária, Illia András, Jakus Irén, Juhász István, Kálmán József és családja, Keszég István, Kiss Ferenc és családja, Kiss Piroska és családja, Kósa Miklós, Kószó Irén és családja, Lábadi Mari és családja, Madarász Krisztián, Mandász Mónika, Mezei-Csonka Mária, Miklós Rozália és családja, Molnár János és családja, Muhi Sándor, Pósa Mihály, Prágai Erzsébet, Radu Anna és családja, Révész Mihály, Rózsa Sándor gyermekei, Sági Jolán és családja, Sötét lány, Steibel Károly és családja, Szél Ferenc és családja, Törköly Erzsébet, Varga Piroska és családja, Vencel Irén.

Olaszország:

Nagy Krisztián.

Svájc:

Kósa Zsolt és családja.

Svédország:

Bognár Róbert, Csipak Péter és családja, Fiser Tibor, Fiser Tibor, Kapás Jolán, Kelemen család, Kenderesi Brigitta, Kenderesi Zsolt, Kovács Oszkár, Krajcsik Irén, Lalić Tibor, Nagy Alexandar, Pakai Zoltán, Révész László, Szarvák Károly és családja, Szekeres Szilveszter, Sziveri György, Sziveri Tibor és családja, Turányi József és családja, Varga Tibor és családja, Vencel Attila.

Szlovákia:

Bakos György.

Szlovénia:

Hajdú István, Papp Valéria és családja, Varga Béla és családja, Zombori Erzsébet.

Ha az elvándorlókat államok szerint csoportosítjuk (ahová települtek), akkor a helyzet a következő:

Magyarországra	95 család települt
Németországba	56 család települt
Ausztriába	26 család települt
Kanadába	23 család települt
Svédországba	22 család települt
Ausztráliába	6 család települt
Horvátországba	6 család települt
Szlovéniába	4 család települt
Angliába	4 család települt
Hollandiába	2 család települt
Svájcba	1 család települt
Franciaországba	1 család települt
Dániába	1 család települt
Szlovákiába	1 család települt
Olaszországba	1 család települt
Görögországba	1 család települt
az USA-ba	1 család települt
Botswanába	1 család települt

ÖSSZESEN

262 család

Az összeírás pontossága körülbelül 90%-os, mivel nincs teljes nyilvántartás azokról, akik elvándoroltak. Az elvándorlás mellett döntők nem jelentkeztek ki a szerb hatóságoknál, mielőtt távoztak volna, így erről nincs semmilyen kimutatás.

Ha családonként másfél gyermeket számolunk, akkor $260 \times 3,50 = 910$, vagyis ennyi személy hiányzik a muzslyai lakosság névjegyzékéről. Ez azt is jelenti, hogy ennyivel csökkent a muzslyai lakosság száma a két népszámlálási időszakban.

Ezt egyértelműen a népszámlálási adatokkal tudjuk alátámasztani:

1981-ben Muzslyának 9424 lakosa volt.

1991-ben Muzslyának 8403 lakosa volt, vagyis a lakosság szám ezzel csökkent '81-hez viszonyítva.

2002-ben Muzslyának 8390 lakosa volt, azaz tovább csökkent a lakosság száma.

Az elvándorlás kedvezőtlen hatása nem csak a lakosság számának csökkenésében mutatkozott meg. Az eladó ingatlanok (ház, föld) száma ugyanis megnövekedett (több mint száz ház várt eladásra), és az áruk hirtelen csökkent, már tízezer márkáért (később euróért) is lehetett házat venni, amelyeknek az ára valamikor 300–400%-kal nagyobb volt.

A lakosság nemzeti összetétele ekkor gyors tempóban megváltozott, az eladó házakat ugyanis főleg szerb menekültek vásárolták meg. A lakosság egynegyedét nem magyarok tették ki.

Az 1981-es népszámláláskor Muzslya 9424 lakosa közül 8500 vallotta magát magyarnak, ami a lakosság 90%-át képezte, a maradék 10%-ot 13 etnikum alkotta, ebből a szlávok voltak a legszámosabbak (szerbek, jugoszlávok – kis kolónia, a Fejős Klára telepen többen élnek).

A 2002-es népszámláláskor a 8390 lakos közül 6490 vallotta magát magyarnak, ami a lakosság 77%-át tette ki, 1700 lakos vallotta magát szlávnak (szerbek – 908, jugoszlávok – 707, horvátok – 28, macedónok – 21 stb.), ami a lakosság 21%-át képezte, a maradék 2%-ot egyéb etnikumok alkották.

Bármennyire is erős, összetartó egy közösség, egy ilyen érvágást nehezen tud kiheverni, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az elvándorlók 90%-a 24–35 éves korában távozott, a családalapítás, a házépítés, a gyerekvállalás szakaszában, látható tehát, hogy mekkora űr maradt utánuk: épp ez a középosztály hiányzik a gazdaságban, a társadalom felépítésében, az oktatásban és magában a közösségben. Ezt valószínűleg a 2011-es népszámlálási adatok is alátámasztják.